

Értelmet adni az életnek

Kedves Ünnepek, tisztelt Ünneplő közönség!

„Mi dolgunk a világon? küzdeni /Erők szerint a legnemesbékért. / Előttünk egy nemzet sorsa áll.”

Vörösmarty Mihály közismert versének e gondolatát vallják minden bizonnyal a mai kitüntetettek is, hisz életük során az eddigi tevékenységükkel egyértelműen ezt bizonyították. Tették mindezt azért, mivel tudják, hogy a nemzet szellemi és anyagi gyarapodásának szolgálatánál nincs felemelőbb, lelkesítőbb érzés és kötelesség. Végzik ezt a munkát (és hozzájuk hasonlóan még sokan mások), annak ellenére, hogy ezért legtöbb esetben nem jár sem pénz, sem kitüntetés. Sokkal inkább a zaklatás és az üldöztetés, régebben pedig akár a börtön vagy a halál. Szerbiában a kisebbségi magyar sors sohasem volt könnyű vállalás. Akik pedig még nemzetmentő feladatokat is vállaltak, sohasem kérdezték, hogy ebből egyénileg majd mi hasznuk származik. Pedig sokszor, minden erő bevetése ellenére az eredmény, a siker elmaradt. És bár a hosszú évtizedek alatt népünk fogyott, menekült, átélte a magyar holokausztot - de a csaknem százéves kisebbségi nyomorúság dacára mégis itt vagyunk, Reményik Sándor szavaival élve, „ahogy lehet, ahogy lehet ...”

Persze lehattunk volna eredményesebbek is, ha lett volna egy egységes jövőképünk és egy kidolgozott kisebbségi stratégiánk. Ehelyett hódított és hódít a széthúzás, az egyéni érdekű politizálás, az egyetemes magyarsághoz való tartozás tagadása, a jugoszláviai, majd az ország felbomlása után a vajdasági magyarnak, mint a magyar hazától különálló nemzetnek dicsekedő hangoztatása, és egyes hivatásos magyar intézményünkben még mindig jelenség a mindenkor hatalom túllihegett kiszolgálása. Ennek pedig számunkra nézve súlyos következményei lettek. A legtragikusabb minden bizonnyal a délvidéki magyar ifjúság nemzettudatának a rombolása. Szinte hihetetlen és érthetetlen, hogy például olyan sajtóterméket működtetünk, mint amilyen a magyar fiatalok lapja, a Képes Ifjúság, amely élen jár a magyar nemzettudat

elkorcsosításában. Egyértelmű, hogy magunk alatt vágjuk a fát, így magunk is hozzájárulunk a pusztulásunkhoz. Persze nagyon sokan, mint a mai díjazottaink is, megpróbálnak ellenállni ezeknek a jelenségeknek, de sajnos a pusztítást könnyebb végbevinni, mint az alkotást.

Mindezek ellenére tennünk kell a jót, főleg most, amikor az anyaországi változások számunkra is fölcillantották a reménykedést sorsunk jobbrafordulásában. Bizonyoságul és biztatásul hangozzanak el Orbán Viktor miniszterelnök úr ránk is vonatkoztatható gondolatai:

„Van úgy, hogy a remény köddé válik, de ez nem ok arra, hogy beletörődjünk eltűnésébe. Van úgy, hogy az álmok zátonyra futnak, de ez nem ok arra, hogy hagyjuk őket elsüllyedni. Van úgy, hogy az élet zord és kegyetlen, de ez nem ok arra, hogy elrúgjuk magunktól.

Mi magyarok a saját történelmünkben bizonyítottan láthatjuk, hogy a túlélő megpróbáltatások, az elszenvedett igazságtalan hátratételek, a meghaladott kudarcok és a behegedt sebek erőssé tettek bennünket. A kíméletlen próbatételek megedzik a nemzetet. ... Tudjuk, hogy az élet nagyszerű dolgokat tartogat a magyarok számára. Csak azt a hitet nem szabad feladnunk, csak azt kell hangosan és közösen kimondanunk, hogy mi magyarok nem azért jöttünk a világra, hogy elszenvedjük az életet, hanem hogy értelmet adjunk neki.”

E gondolatok jegyében küzdünk mi is a „legnemesbékért,” mert előttünk egy nemzettöredék sorsa áll.

Most pedig, a korábbi ígéretünkhöz híven, emlékezzünk meg a magyar holokauszt mártírjairól. Az elmúlt években felidéztük a zombori Deák Leó ügyvéd, a torontálvásárhelyi Gachal János püspök úr, a szabadkai Bogner József újságíró, országgyűlési képviselő, a csúrogi ft. Dupp Bálint, a péterrévei ft. dr. Takács Ferenc plébános, Kristály István padéi tanító, író és a bácskossuthfalvi Faragó Ferenc református lelkész emlékét.

Ma Andrée Dezső újságíróra, lapalapítóra emlékezzünk, akit '44 december 29-én a katonai hadbíróóság, csak azért, mert magyar értelmiségi volt, 12 társával együtt halálra ítelt, és még aznap kivégeztetett. Ez az aljas intézkedés is, nem kétséges, a magyar értelmiségi réteg lefejezését szolgálta. Tették ezt annak ellenére, hogy Andrée Dezső 1942-ben az újvidéki Tesla utca lakóit megmentette az akkor zajló atrocitásoktól.

Andrée Dezső 1895-ben született Újvidéken. Az érettségi után Budapesten jogi tanulmányokat folytatott, de ezt nem fejezte be, mert 1914-ben önkéntesként bevonult katonának, és a háború után több vitézségi kitüntetéssel tért haza. A tanulmányait nem folytatta, hanem Párizsban újságírói tanfolyamot végzett, miután hazatérve, Tomán Sándorral közösen elindította és szerkesztette a Délbácska nevű újságot. Ennek nevét a királyi diktatúra idején, hatósági kényszerből Reggeli Újságra voltak kénytelenek változtatni. Andrée megszervezte a lap vidéki tudósítói hálózatát, bevonva a munkába a délvidéki magyar írói társadalom legjavát. Elősegítette a kisebbségi sorba került délvidéki magyarság művelődési életének a megszervezését. Szerteágazó, áldásos tevékenysége sokban

hozzájárult, hogy az itteni magyarság a trianoni megválasztások után lelkileg egy kicsit magára talált. Munkássága példamutató értékű a mai délvidéki magyar értelmiségiek számára is, ezért emlékét kegyelettel meg kell őriznünk.

Végezetül, visszatérve az ünnepünkhöz, engedjék meg, hogy ünnepeltjeinknek mind a magam, mind a délvidéki magyar közösség nevében megköszönjem mindazt a nemzeti művelődést gyarapító tevékenységet, amit minden ármánykodást leküzdve, mindezidáig végeztek. Tették ezt a legnehezebb körülmények közt is, sokszor a szórványok szórványában, a veszendő végeken, ahol már a remény is veszni látszik. Mégis hittel és hitet öntve a csüggedőkbe teszik a dolgukat, mivel tudják, hogy „minden magyar felelős, minden magyarért”.

Kívánok mindannyiuknak erőt, kitartást és jó egészséget, hogy még sok éven át munkálkodhassanak a délvidéki és az egyetemes magyarság javára.

Köszönöm, hogy meghallgattak.

Szabadka, 2010. augusztus 27-én.

Dr. Gubás Jenő

Az Aracs Társadalmi Szervezet elnöke

Az Aracs-díjasok, balról: Péter László, Mirnics Zsuzsa, Sára Sándor, Bajusz Teréz, Miklós Erzsébet és ft. Király Tibor